

- vi. Lehetősége van-e a tagállamoknak arra, hogy jogszabályban kivételeket határozzanak meg azon szabály alól, hogy a környezetvédelmi eljárás nem lehet mértéktelenül drága, ha a 2011/92/EU irányelv vagy a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban 1998. június 25-én aláírt ENSZ EGB-egyezmény nem rögzít ilyen kivételt?
- vii. Különösen összeegyeztethető-e a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban 1998. június 25-én aláírt ENSZ EGB-egyezménnyel az állítólagosan jogellenes jogi aktus vagy határozat és a környezetkárosítás közötti okozati összefüggésre vonatkozó nemzeti jogi követelmény, mint az egyezmény 9. cikkének a környezetvédelmi eljárások nem kizáró módon költséges jellegét biztosító (4) bekezdését végrehajtó nemzeti szabályozás alkalmazásának feltétele?

(¹) Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 2011. december 13-i 2011/92/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 26., 1. o.)

(²) A transzeurópai energiaipari infrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról és az 1364/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről, valamint a 713/2009/EK, a 714/2009/EK és a 715/2009/EK rendelet módosításáról szóló, 2013. április 17-i 347/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 115., 39. o.; helyesbítés: HL L 283., 2014.9.27., 71. o.)

A Protodikeio Rethymnis (Görögország) által 2016. augusztus 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – K elleni büntetőeljárás

(C-475/16. sz. ügy)

(2016/C 428/10)

Az eljárás nyelve: görög

A kérdést előterjesztő bíróság

Protodikeio Rethymnis (Monomeles Plimmeleiodikeio Rethymnis) (Görögország)

Az alapügyben vádlott:

K

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Az EUSZ 19. cikk, valamint az EUMSZ 263., EUMSZ 266. és EUMSZ 267. cikk, továbbá a lojális együttműködés elve (az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése), amelyek alapján a tagállamoknak és illetékes hatóságaiknak minden általános vagy különös intézkedést meg kell tenniük az uniós jog megsértésének orvoslása, valamint az Európai Unió Bírósága ítéletében foglaltak teljesítése érdekében, különösen ha az uniós szervek *erga omnes* hatállyal rendelkező aktusai érvényességének kérdése merül fel, arra kötelezik-e a tagállamokat, hogy a Bíróság ítéletében foglaltak teljesítésének biztosítása, valamint ily módon a Szerződések és a Charta megsértésének orvoslása, továbbá a jövőbeni ismételt jogsértések elkerülése érdekében adott esetben hatályon kívül helyezzék vagy módosítsák azon jogi aktust, amellyel egy – a Bíróság által a Szerződések és az Európai Unió Alapjogi Chartájának rendelkezéseivel való összeegyeztethetlenség (azok megsértése) miatt később érvénytelenné nyilvánított – irányelvet átültettek?
2. Az előző kérdésre figyelemmel értelmezhető-e úgy az EUMSZ 266. cikk (korábbi EK 233. cikk), hogy a „szerv vagy hivatal” kifejezésbe (tág értelemben vagy analógia útján) beletartozik a jogrendjébe a Bíróság által a Szerződések vagy a Charta megsértése miatt később érvénytelenné nyilvánított irányelvet átültető tagállam is, illetve hogy ebben az esetben alkalmazható-e analógia útján az EUMSZ 260. cikk (1) bekezdése?
3. Az előző kérdésekre adott lényegében igenlő válaszok esetén, tehát amennyiben fennáll a tagállamok arra irányuló kötelezettsége, hogy az elsődleges uniós jog megsértésének orvoslása érdekében tegyenek meg minden általános vagy különös intézkedést, adott esetben hatályon kívül helyezve vagy módosítva a Bíróság által a Szerződések és a Charta rendelkezéseinek megsértése miatt később érvénytelenné nyilvánított irányelvet átültető jogi aktust, e kötelezettség kiterjed-e a nemzeti bíróságokra is abban az értelemben, hogy azok kötelesek mellőzni az érvénytelenné nyilvánított irányelvet – a jelen ügyben: 2006/24/EK irányelv (¹) -, átültető jogi aktus vagy (legalábbis) annak a Chartát és a Szerződések sértő részének alkalmazását, valamint ebből eredően nem vehetik figyelembe az ezen aktusok (az irányelv és az azt átültető nemzeti jogi aktus) alapján megszerzett bizonyítékokat?

4. A Bíróság által a 2014. április 8-i Digital Rights Ireland Ltd ítélettel (C-293/12 és C-594/12) ⁽²⁾ a Charta megsértése miatt érvénytelenné nyilvánított 2006/24 irányelvet átültető nemzeti szabályozás a Charta 51. cikkének (1) bekezdésében előírtak alapján az uniós jog alkalmazási körébe tartozik-e pusztán azon tény miatt, hogy a 2006/24 irányelvet ülteti át, függetlenül attól, hogy ez utóbbit a Bíróság később érvénytelenné nyilvánította?
5. Figyelemmel arra, hogy a Bíróság által később érvénytelenné nyilvánított 2006/24 irányelv elfogadásának célja, hogy a 2002/58/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdése értelmében európai szinten megvalósítsa a hírközlési szolgáltatók által a bűncselekmények megelőzésének, kivizsgálásának, felderítésének és üldözésének biztosítása érdekében történő adatmegőrzés harmonizált keretét oly módon, hogy ne álljanak fenn akadályok az elektronikus hírközlés belső piacán, a 2006/24 irányelvet átültető nemzeti szabályozás a 2005/58 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének keretébe illeszkedik-e, és így a Charta 51. cikkének (1) bekezdésében előírtak alapján az uniós jog alkalmazási körébe tartozik-e?
6. Figyelemmel arra, hogy a valamely uniós tagállam állampolgárral szemben hozott esetleges büntetőítélet, ahogyan az a jelen ügyben fennáll, elkerülhetetlenül e személy uniós jogból eredő szabad mozgáshoz való joga gyakorlásának korlátozását képezi, akkor is, ha e korlátozás főszabályként igazolt, úgy kell-e ezért tekinteni, hogy a vonatkozó büntetőeljárások összességében az uniós jog alkalmazási körébe tartoznak a Charta 51. cikkének (1) bekezdésében előírtak alapján?

Amennyiben az előző kérdésekre adott válaszok a Charta 51. cikkének (1) bekezdésével összhangban lényegében a Charta alkalmazását eredményezik, akkor:

7. Összeegyeztethető-e a Charta 7., 8. cikkével, valamint 52. cikkének (1) bekezdésével az, hogy a rendőrség a bűnügyi nyomozás során a 2006/24 irányelv alapján és/vagy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése alapján megőrzött adatokhoz hozzáférhet, valamint azokat felhasználhatja sürgős esetekben és különösen a bűncselekmény elkövetésének tettenérése esetén a bíróságnak [vagy valamely független közigazgatási szervnek] az előre meghatározott anyagi jogi és eljárásjogi követelményekkel összhangban adott előzetes jóváhagyása nélkül?
8. A Charta 7., 8. cikkének, valamint 52. cikke (1) bekezdésének értelmében a 2006/24 irányelv és/vagy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése alapján megőrzött adatokhoz való hozzáférést, valamint azok felhasználását kérő rendőrség vagy nem szigorúan igazságszolgáltatási hatóság által lefolytatott bűnügyi nyomozás során, különösen amikor a nyomozás nem a nemzeti jogalkotó által súlyosként meghatározott, pontosan körülhatárolt bűncselekmények megelőzésére, felderítésére és üldözésére irányul, az adatokkal érintett személy esetleges hozzájárulása eltörlő-e a bíróságnak [vagy valamely független közigazgatási szervnek] az ezen adatokhoz való hozzáféréshez és az azok felhasználásához az előre meghatározott anyagi jogi és eljárásjogi követelményekkel összhangban adott előzetes jóváhagyásának szükségességét, különös figyelemmel arra, hogy a kért adatok elkerülhetetlenül magukban foglalják harmadik személyek adatait is (például: hívó és hívott fél)?
9. Összhangban áll-e a Charta 7., 8. cikkével, valamint 52. cikke (1) bekezdésével annak az ügyész általi pusztán engedélyezése, hogy a 2006/24 irányelv és/vagy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése alapján megőrzött adatokhoz a bűnügyi nyomozás során hozzáférjenek, és azokat ez utóbbi során felhasználják, amennyiben hiányzik a bíróságnak [vagy valamely független közigazgatási szervnek] az előre meghatározott anyagi jogi és eljárásjogi követelményekkel összhangban adott előzetes jóváhagyása, különösen amikor a nyomozás nem a nemzeti jogalkotó által súlyosként meghatározott, pontosan körülhatárolt bűncselekmények megelőzésére, felderítésre és üldözésére irányul?
10. A Bíróság 2014. április 8-i Digital Rights Ireland Ltd ítéletének (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238, 60. és 61. pont), valamint a 2006/24 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerinti „súlyos bűncselekmények” fogalmának fényében e kifejezés az uniós jog önálló fogalmát képezi-e, és amennyiben igen, mi e fogalom azon lényegi tartalma, amelynek alapján egy meghatározott bűncselekmény kellően súlyosnak minősülhet ahhoz, hogy igazolja a 2006/24 irányelv alapján megőrzött adatokhoz való hozzáférést és azok felhasználását?
11. A Bíróság 2014. április 8-i Digital Rights Ireland Ltd ítéletének (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238, 60. és 61. pont) fényében és függetlenül a 2006/24 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerinti „súlyos bűncselekmények” fogalma önálló jellegétől, a Charta 7., 8. cikke, valamint 52. cikkének (1) bekezdése meghatároz-e olyan általános kritériumokat, amelyek alapján egy meghatározott bűncselekmény kellően súlyosnak minősül ahhoz, hogy igazolja a 2006/24 irányelv, valamint a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése alapján megőrzött adatokhoz való hozzáférést és azok felhasználását, és amennyiben igen, melyek ezek a kritériumok?

12. Az előző kérdésre adott lényegében igenlő válasz esetén az arányosság ilyen vizsgálata végső soron a nyomozás tárgyát képező bűncselekmény jellemzőinek a) kizárólag a Bíróság által vagy b) a Bíróság által meghatározott általános kritériumok alapján a nemzeti bíróság által történő értékelését foglalja-e magában?
13. A Bíróság 2014. április 8-i Digital Rights Ireland Ltd ítéletének (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238, 58–68. pont és a rendelkező rész) fényében összhangban áll-e a Charta 7., 8. cikkével, valamint 52. cikke (1) bekezdésével a megszerzett adatokhoz a büntetőeljárásban történő hozzáférés és azok felhasználása a 2006/24 irányelv és/vagy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése értelmében felállított általános adatmegőrzési rendszer alapján, amely rendszer teljesíti a hivatkozott ítélet 60., 61., 62., 67. és 68. pontjában meghatározott feltételeket, de nem teljesíti az ítélet 58., 59., 63. és 64. pontja szerinti feltételeket?

[vagyis olyan megőrzési rendszerről van szó, amely egyrészt megköveteli a bíróságnak az előre meghatározott anyagi jogi és eljárásjogi követelményekkel összhangban adott előzetes jóváhagyását, különösen a nemzeti jogalkotó által súlyosként meghatározott, pontosan körülhatárolt és felsorolt bűncselekmények megelőzése, felderítése és üldözése érdekében, és amely biztosítja a megőrzött adatok tényleges védelmét a visszaélések veszélyével, valamint valamennyi jogellenes hozzáféréssel és felhasználással szemben (lásd a hivatkozott ítélet 60., 61., 62., 67. és 68. pontját), és másrészt lehetővé teszi az adatok megőrzését a) különbségtétel nélkül valamennyi olyan személy tekintetében, aki elektronikus hírközlési szolgáltatást vesz igénybe, anélkül, hogy e személyek (vádoltak vagy gyanúsítottak) tekintetében olyan tényező állna fenn, amely e személyek és a súlyos bűncselekmény között akár távoli kapcsolatot jelezne, azon körülmény bekövetkezését megelőzően, amelynek tekintetében adatokat kérnek az elektronikus hírközlési szolgáltatóktól; b) anélkül, hogy a kért adatoknak a nyomozás tárgyát képező esemény bekövetkezését megelőzően (i) olyan meghatározott időszakra és/vagy meghatározott földrajzi területre és/vagy meghatározott személyi körre kellene vonatkoznia, amelyek valamilyen módon valamely súlyos bűncselekménnyel hozhatók kapcsolatba; (ii) olyan személyekre kellene vonatkoznia, akik adatainak megőrzése egyéb okokból hozzájárulhat a súlyos bűncselekmények megelőzéséhez, felderítéséhez és üldözéséhez; c) egy olyan időszakra (a jelen ügyben 12 hónapra) vonatkozóan, amelyet anélkül határoznak meg, hogy bármilyen különbséget tennének a szóban forgó irányelv 5. cikkében szereplő adatkategóriák között azoknak a követett cél szempontjából való esetleges hasznossága alapján vagy az érintett személyek szerint (lásd a hivatkozott ítélet 58., 59., 63. és 64. pontját).

14. Amennyiben az előző kérdésre adott válasz alapján az ilyen adatokhoz való hozzáférés és azok felhasználása lényegében nincs összhangban a Charta 7., 8. cikkével, valamint 52. cikke (1) bekezdésével, a nemzeti bíróságnak figyelmen kívül kell-e hagynia a Bíróság által érvénytelenné nyilvánított 2006/24 irányelvet átültető nemzeti aktust vagy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdésén alapuló aktust, mivel az ellentétes a Chartával, és így nem veheti figyelembe az azok alapján megőrzött és megszerzett adatokat?
15. A 2006/24 irányelv, különösen annak (6) preambulumbekzdése fényében, amelynek értelmében „a bűncselekmények megelőzése, kivizsgálása, felderítése és üldözése érdekében az adatok megőrzését előíró nemzeti rendelkezések közötti jogi [...] különbségek akadályokat jelentenek az elektronikus hírközlés belső piaca számára”, az irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében kinyilvánított cél alapján, amely „a tagállami rendelkezések harmonizálása”, valamint a további preambulumbekzdések, nevezetesen a [(3), (4), (5), (11) és (21) preambulumbekzdés] fényében, továbbá a Bíróság 2009. február 10-i Írország kontra Parlament és Tanács ítélete (C-301/06, EU:C:2009:68, 70–72. pont) alapján, a 2006/24 irányelvet a belső jogrendbe átültető törvény annak ellenére történő hatályban tartása, hogy az irányelvet a Bíróság érvénytelenné nyilvánította, a belső piac létrehozására és működésére nézve akadályt jelent-e, annak ellenére, hogy még nem lépett hatályba újabb uniós jogi intézkedés?
16. Közelebből a 2006/24 irányelvet a belső jogrendbe átültető törvény annak ellenére történő hatályban tartása, hogy az irányelvet a Bíróság érvénytelenné nyilvánította, illetve a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadott nemzeti törvény hatályban tartása a belső piac létrehozására és működésére nézve akadályt képez-e azon tényre figyelemmel, hogy együttesen vagy vagylagosan:

- a) a szóban forgó nemzeti szabályozás meghatározza azokat az objektív kritériumokat és anyagi jogi feltételeket, amelyek alapján az illetékes nemzeti hatóságok többek között hozzáférhetnek a forgalmi és helymeghatározó adatokhoz, és azt követően felhasználhatják azokat a bűncselekmények megelőzésének, kivizsgálásának, felderítésének és üldözésének érdekében, de ezek a kritériumok és feltételek a jogellenes tevékenységeknek a nemzeti jogalkotó által az uniós szintű harmonizáció hiányában a mérlegelési jogkörének gyakorlása során összeállított listájára vonatkoznak;

b) a megőrzött adatok védelmére és biztonságára vonatkozó szóban forgó nemzeti szabályozás meghatározza a technikai feltételeket és módokat, de uniós szinten nem harmonizálták e módokat és feltételeket?

17. Az előző kérdések bármelyikére adott igenlő válasz esetén a nemzeti bíróságnak az uniós joggal összhangban mellőznie kell-e a Bíróság által a belső piac létrehozásával és működtetésével fennálló ellentéte miatt érvénytelenné nyilvánított 2006/24 irányelvet átültető nemzeti jogi aktus alkalmazását, és következésképpen nem veheti figyelembe azokat a megőrzött adatokat, amelyekhez a 2006/24 irányelv alapján vagy a 2002/58 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése értelmében elfogadott nemzeti szabályozás szerint hozzáférhetett?

⁽¹⁾ A nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása, illetve a nyilvános hírközlő hálózatok szolgáltatása keretében előállított vagy feldolgozott [helyesen: kezelt] adatok megőrzéséről és a 2002/58/EK irányelv módosításáról szóló, 2006. március 15-i 2006/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006 L 105., 54. o.; helyesbítés: HL L 50., 2009. február 21., 52. o.).

⁽²⁾ EU:C:2014:238

Az Oberlandesgericht Innsbruck (Ausztria) által 2016. szeptember 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem – Georg Stollwitzer kontra ÖBB Personenverkehr AG

(C-482/16. sz. ügy)

(2016/C 428/11)

Az eljárás nyelve: német

A kérdést előterjesztő bíróság

Oberlandesgericht Innsbruck

Az alapeljárás felei

Felperes: Georg Stollwitzer

Alperes: ÖBB Personenverkehr AG

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1. Úgy kell-e értelmezni jelenlegi állapotában az uniós jogot, különösen az egyenlő bánásmód általános uniós jogi alapelvét, az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetésnek az EUSZ 6. cikk (3) bekezdése és az Alapjogi Charta 21. cikke értelmében vett általános tilalmát, a munkavállalóknak az EUMSZ 45. cikk szerinti szabad mozgáshoz kapcsolódós hátrányos megkülönböztetés tilalmát, valamint a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvet ⁽¹⁾, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapügyben szerepel, amely az Európai Unió Bíróságának Gotthard Starjakob ítéletében ⁽²⁾ megállapított, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés (nevezetesen a 18. életév betöltését megelőzően teljesített szolgálati időknél az ÖBB-alkalmazottak esetében történő figyelmen kívül hagyása) megszüntetése érdekében a korábbi szabályozás szerint hátrányosan megkülönböztetett ÖBB-alkalmazottak kis részénél figyelembe veszi ugyan a 18. életévet megelőzően teljesített szolgálati időket (mindazonáltal csak a ténylegesen az ÖBB-nél és a hasonló állami vasúti infrastruktúrát létesítő és működtető és/vagy vasúti közlekedési vállalkozásoknál az Európai Unióban, az Európai Gazdasági Térségben és az Európai Unióhoz társulási és/vagy a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodásokkal kapcsolódó országokban teljesített korábbi szolgálati időket), az eredetileg hátrányosan megkülönböztetett ÖBB-alkalmazottak túlnyomó részénél azonban a 18. életévet megelőzően teljesített összes többi szolgálati időt figyelmen kívül hagyja, többek között azokat a szolgálati időket is, amelyek az érintett ÖBB-alkalmazottakat feladataik jobb elvégzésére teszik képessé, mint például az olyan magán- vagy más állami közlekedési és/vagy infrastruktúrát létesítő és üzemeltető vállalatoknál teljesített korábbi szolgálati időket, amelyek előállítják, forgalmazzák vagy karbantartják a munkáltató által felhasznált infrastruktúrát (sínpályához kötött járművek, vasútépítés, vezetékeképítés, elektromos és elektronikus berendezések, sínváltó készülékek, pályaudvar-építés és hasonló), vagy ezekhez hasonló vállalkozások, és ezzel ténylegesen véglegesen fenntartja az életkoron alapuló eltérő bánásmódot a korábbi, hátrányosan megkülönböztető szabályozással érintett ÖBB-alkalmazottak túlnyomó része számára?